

ТА'СИР ETUVCHI ELEKTR QURILMALARINI XAVFSIZLIGINI O'RGANISH

Baxridinov Sherzodbek Nurmatovich

Elektr toki xavfli omil sifatida odamga salbiy ta'sir ko'rsatish darajasi bo'yicha etakchi o'rinni egallaydi va hech kim xatolarni kechirmaydi. Statistik ma'lumotlar shuni ko'rsatadiki aholining elektr shikastlanishi qayd etilgan jarohatlarning umumiy sonining 30-60 foizini tashkil qiladi va ularning pasayish tendentsiyasi hali kuzatilmagan.

Sanoatga kichik investitsiyalar kiritilganligi sababli, ko'plab korxonalarda asosiy ishlab chiqarish fondlarini yangilashga imkon bermaydigan, eskirgan va ko'pincha xavfli uskunalardan foydalanishga olib keladigan murakkab moliyaviy vaziyat yuzaga keldi. Elektr qurilmalarini ishlatish paytida xavfsizlikni ta'minlash ushbu sohadagi boshqaruv masalalariga yondashuvlarni o'zgartirishni, sohada qaror qabul qilishda tizimli yondashuvdan foydalanishni talab qiladi xavfsizlik va bugungi kunda murakkab va dolzarb muammo. Tanlangan xavfsizlik usullarini amalga oshirish tegishli tashkiliy va texnik tadbirlarni qo'llash orqali amalga oshiriladi. Ushbu tadbirlar bitta bilan yo'naltirilishi kerak tomonlar kerakli xavfsizlik darajasini saqlab turish uchun, boshqa tomondan esa emas kerakli miqdordagi mahsulotni ishlab chiqarishga to'sqinlik qilishi kerak va xizmatlar.

Bunday holda, biz elektr inshootlarini mashinalar, apparatlar, liniyalar va yordamchi uskunalari to'plami deb ataymiz (ular o'rnatilgan inshootlar va xonalar bilan birgalikda) elektr energiyasini ishlab chiqarish, o'zgartirish, uzatish, taqsimlash va uni boshqa energiya turiga aylantirish. Operatsion xodimlarning hayoti va sog'lig'i, shuningdek elektr jihozlarning samaradorligi xavfsizlik darajasiga bog'liq. Ushbu talab asosida operatsiya xavfsizligini ta'minlash EU qat'iy talablarga ega. Tulgu Yangiliklari. Texnik fanlar. 2018. Qopqoq. 6 Ushbu muammoning murakkabligi shundaki, xavfsizlik darajasi ko'plab omillarga bog'liq. Ushbu omillar dizayn, ishlab chiqarish va ishlashning barcha bosqichlarida namoyon bo'ladi. Rasmda samaradorlik darajasiga bog'liqlik sxemasi ko'rsatilgan elektr inshootining turli omillar bo'yicha ishlashi, zamonaviy dizayn xususiyatlari indikator, nazorat va signalizatsiya moslamalari sonining ko'payishi, bu nazorat qilinadigan ma'lumotlar oqimining ko'payishiga olib keladi. Barcha kiruvchi ma'lumotlarni qayta ishlashning mumkin emasligi va o'z vaqtida qaror qabul qilish avtomatlashtirish tizimlaridan foydalanishni talab qiladi. Ishonchliligi xavfsizlikka ta'sir qiluvchi muhim omil hisoblanadi. Biroq, xavfsizlikka asosan namoyon bo'ladigan nosozliklar ta'sir qiladi favqulodda vaziyatlarni keltirib chiqarishi mumkin bo'lgan ish paytida. Bunday nosozliklar konstruktiv va ishlab chiqarish tufayli yuzaga kelishi mumkin nuqsonlar, sifatsiz

o'rnatish va boshqalar. Ergonomik xavfsizlik xavfsizlikka sezilarli ta'sir ko'rsatadi operatsion xodimlarning psixofiziologik holatiga ta'sir qiluvchi omillar. Dizayn va ishlab chiqarishda ishonchlilik va ergonomika ko'rsatkichlarining qiymatlari darajasi belgilanadi. Biroq, ularning miqdori bo'yicha texnik xizmat ko'rsatish jarayonlari sezilarli ta'sir ko'rsatadi, ta'mirlash va ishlatish: ishning tashkil etilishi, hajmi va chastotasi $P_i(t)$ qiymatlarini baholash. Shu asosda miqdoriy hosil bo'ladi va qabul qilingan boshqaruv qarorlarining sifat parametrlari, loyihalash, texnologik va ekspluatatsion me'yoriy-texnik hujjatlar, baxtsiz hodisalar va falokatlarni tahlil qilish bo'yicha komissiyalarning xulosalari. Bunday parametrlar maqsadlarni shakllantirishda ishlatiladi xavfsizlik va ushbu yutuqlar uchun chora-tadbirlar samaradorligini baholash maqsadlar.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Пожарная безопасность в электроустановках / Е.А. Андреев, А.С. Орлов, А.А. Левчук, М.А. Марченко // Безопасность жизнедеятельности. 2018. № 1(205). С. 52 – 56.
2. Правила устройства электроустановок (ПУЭ / 7-е изд.). СПб.: Изд-во ДЕАН, 2002. 176 с.
3. Дружинин Г.В. Процессы технического обслуживания автоматизированных систем. М.: Энергия, 1973. 272 с.